

Β. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 19ο ΑΙΩΝΑ

6. Η βιομηχανία

• 19ος Ελλάδα - Ευρώπη:

Η βιομηχανία στον ελληνικό χώρο (19ο αιώνα) έχει ελάχιστα κοινά σημεία με τη βιομηχανία στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη (= βιομηχανική επανάσταση).

• Ελλάδα:

Η ανάπτυξη της βιομηχανίας ήταν παρούσα στις συζητήσεις, στις οικονομικές και πολιτικές αναλύσεις, ως σχέδιο ή πρόθεση σπάνια ως εφαρμογή. Όμως στην Ελλάδα απουσίαζαν οι προϋποθέσεις ώστε να αναπτυχθεί η βιομηχανία.

• Πρώτες δεκαετίες ανεξαρτησίας:

Η εμφάνιση μονάδων παραγωγής που θα μπορούσε να χαρακτηριστούν βιομηχανικές.

- Στόχος η εξυπηρέτηση τοπικών αναγκών που σχετίζονταν με την επεξεργασία αγροτικών προϊόντων. Ήταν η εξέλιξη των παραδοσιακών αλευρόμυλων, των ελαιοτριβείων, των βυρσοδεψείων και των κλωστηρίων.

- Οι μονάδες αυτές παρέμειναν στάσιμες και περιορισμένες ως προς τα οικονομικά τους μεγέθη. Αυτό οφειλόταν:

1. Στην μικρή έκταση της εγχώριας αγοράς.
2. Στην πίεση των εισαγόμενων προϊόντων.
3. Στην έλλειψη πολυάριθμου, ειδικευμένου και φθηνού εργατικού δυναμικού.

• Πρώτες απόπειρες ανάπτυξης:

- 1870: Απόπειρα ανάπτυξης των βιομηχανικών δραστηριοτήτων στη χώρα.

1. Κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, πάνω από 100.
 2. Τάση αύξησης του δυναμικού των ήδη υπαρχόντων μονάδων.
- Όμως πολύ γρήγορα η απόπειρα αυτή έχασε τη δυναμική.

- Τέλη 19ου - αρχές 20ού αιώνα παρατηρείται αλλαγή:

1. Δημιουργείται βιομηχανικό δυναμικό σταθερό, πολυδιάστατο.
2. Τάση για ανάπτυξη της βαριάς βιομηχανίας, της μεταλλουργίας, της ναυπηγικής και της τσιμεντοβιομηχανίας.

• Γενικές αιτίες καθυστέρησης της ελληνικής βιομηχανίας:

1. Έλλειψη κεφαλαίων και διασπορά υπαρχόντων σε άλλες δραστηριότητες.
2. Περιορισμένη -εδαφικά και πληθυσμιακά- βάση οικονομικής εξάπλωσης.
3. Έλλειψη πρώτων υλών.
4. Χρόνια έλλειψη εργατικών χεριών.
5. Έλλειψη παιδείας τεχνικής αλλά και γενικής.

• Αλλαγή μετά το 1912-1913:

Αλλαγή υπήρξε μετά το 1912-1913 με την ενσωμάτωση μεγάλων εκτάσεων και πληθυσμών (η ενσωμάτωση των Επτανήσων 1864 και της Θεσσαλίας 1881 δεν άλλαξαν τα δεδομένα).

• **Τα προβλήματα παραμένουν:**

Οι **χρόνιες αδυναμίες** της ελληνικής βιομηχανίας εμποδίζουν την ανάδειξή της σε κινητήρια δύναμη της ελληνικής οικονομίας.

1. Αδύναμη να αντέξει τον **εξωτερικό ανταγωνισμό**, η βιομηχανία παρέμεινε **προσηλωμένη σε δευτερεύουσες δραστηριότητες**.

2. Αναζήτηση της σωτηρίας της στην **παρέμβαση του κράτους**, με δασμολογικά ή άλλα ενισχυτικά μέτρα.